

Fodovoni

Januari 2023 – Nummer 21

Dorpsgenoten

Namens de redactie wensen we jullie een spetterend, gezond 2023. Een nieuw jaar waarin we veel hebben om naar uit te kijken wat nu al bekend is; de uitgave van Fodovoni, de koffieochtenden, het klaverjassen, het klootschieten, jeu de boulen, het voetbal ,het paasvuur, de nieuwe tentoonstellingen in Nobilis, (dit jaar werk van vier vrouwelijke kunstenaars) de jaarlijkse kunstmarkt van Nobilis en als absoluut hoogtepunt het dorpsfeest in september.

Er zijn ook zorgen, hoe komt het met het beheer van het dorps huis, hoe houden we met elkaar het dorps huis open en toegankelijk voor al deze activiteiten?

Een groot vraagstuk waarop het antwoord niet gemakkelijk is gevonden.

Voor de leefbaarheid en verbinding van een kleine dorpsgemeenschap is het dorps huis essentieel.

Veel leesplezier met deze Fodovoni gewenst.

Heeft u nieuws voor Fodovoni mail naar: fodovoni@gmail.com

Graag uw kopij mailen voor 20 januari 2023

Bij voorkeur in Word document,

De redactie plaatst foto's met toestemming.

De redactie houdt zich te allen tijde het recht voor om

artikelen niet te plaatsen.

Foto cover gemaakt door Moniek Rozemeijer

De redactie:

Nelle Raaphorst, Nynke Jongedijk, Petra van Rozen

Arjen de Wit en Betty Boersma

Concept Notulen Ledenvergadering 15-12-2022

Aanwezig: namens Dorpsbelang; Sipke van Belle, Arnold Kok, Henk Wieland en Petra van Rozen
er waren 27 inwoners.

1. Opening 20.30 Welkom door Sipke van Belle

2. Stand van zaken nieuwe beheerder:

Grietje van Weperen heeft anderhalf jaar geleden aangegeven te stoppen op 1 januari 2023 als beheerder van het dorpshuis.

We zijn nog steeds op zoek naar vrijwilligers die deze taak op zich willen nemen. De functie kan verdeeld worden in verschillende taken.

Pieter Jonker, voorzitter van stichting Nobilis, geeft aan dat zonder dorpshuis de spil uit het dorp is.

Er is een belasting vrije vrijwilligers vergoeding voor deze functie.

Oproep is nogmaals: Wie wil deze taak op zich nemen? , mogen ook meerder personen zijn.

- Roelie van Goor vraagt hoe het met de koffieochtend gaat: Zij neemt het op zich om wat bij de koffie te regelen en mag de bonnetjes bij Dorpsbelang inleveren,

3. Hoe verder met Fodovoni

Besloten is dat de Fodovoni bij iedereen gratis in Fochteloo bezorgd wordt.

We gaan door zoals hij er nu uitziet, Dorpsbelang kijkt naar de financiering

4. Community Kampen (Samenwerkingsverband met Natuurmonumenten, de Geitemeijerij en Dorpsbelang

Voorstel is om het huishoudelijk regelement aan te passen ten behoeve van het convenant van deze community: Na artikel 48 invoegen artikel 48a: ten behoeve van de Community Kampen wordt in bijlage twee regelement en afspraken over het Financieel beheer en verantwoording toegevoegd.

Vergadering stemt mee in het voorstel.

5. Gebruik Dorpshuis:

Dit is voor leden van Dorpsbelang gratis, echter is dat in deze tijd van toenemende kosten niet meer reëel. Dit artikel is destijds toegevoegd omdat veel leden hadden meegewerkt om het dorpshuis tot stand te brengen. Echter is dit zo lang geleden dat dit voor velen niet meer geldt.

Vergadering heeft besloten dat voor een ieder de kosten van het dorpshuis gebruik het zelfde is. Verenigingen mogen gratis gebruik maken van het dorpshuis.

6. Rondvraag:

J.Bergsma: vraagt naar de status van de afsluiting van de weg door het Fochtelooerven.

Momenteel is de gemeente bezig met een O meting in en rond Fochteloo. Daarna zal de weg tijdelijk afgesloten worden voor 2,5 jaar, ook dan zal er gemeten worden.

(Petra: Er loopt echter nog een bezwarenprocedure)

M. Jeronimus: geeft aan dat er een nieuw bankje wordt geplaatst op de Knolle en bij het fietspad bij de Vogelrijd.

R. Liekema: vraagt hoe het met het prieel staat dat bekostigd zal worden uit de nalatenschap van de heer J. Oostserkamp

Natuurmonumenten is niet tegen, maar heeft toch aandachtspunten, de berm waar het op zou moeten is van de gemeente. Dit moet nog weer opgepakt worden.

R. van Goor: geeft aan dat vrijwilligers gekoesterd moeten worden, afgelopen week was bv de dag van de vrijwilligers.

Dorpsbelang heeft hier oog voor, jaarlijks wordt er een vrijwilligersavond gehouden.

Dorpsbelang:

31 december is het dorps huis vanaf half 5 open voor de oudjaarsviering. Om 18.00 uur zal er vuurwerk afgestoken worden dat mogelijk is gemaakt door de Korhoenders en Dorpsbelang

7 januari is er een nieuwjaarsreceptie van af 10.30 uur. Komt allen.

Paasvuur

De leden van AC de Korhoenders en andere initiatiefnemers hebben kort geleden bij elkaar gezeten om in 2023 weer het welbekende Paasvuur te organiseren, in de bekende setting met muziek, een hapje en een drankje.

Om er komend jaar weer één groot succes van te maken zijn wij zoekende naar vrijwilligers! Hierbij de oproep of er mensen bereid zijn om te helpen met onder andere; bardiensten, hamburgers bakken en natuurlijk het in juiste banen leiden van de brandhout inzameling.

Geïnteresseerd ? geef je zo spoedig mogelijk op door een mailtje met naam en telefoonnummer te sturen naar : dekorhoenders@hotmail.com

De Korhoenders.

Koffieochtend

Allereerst wil ik iedereen een ongelooflijk mooi, gezond en liefdevol nieuwjaar wensen.

Wat betreft de koffieochtend heb ik goed nieuws. Ondanks de onzekerheid van het voortbestaan van het dorps huis is er een (tussen)oplossing gevonden waardoor de koffieochtenden door kunnen gaan. Zoals je gewend bent, iedere derde zaterdag van de maand dus deze maand is dat **21 januari**.

Kom binnen, voel je welkom en maak er een gezellige boel van.

Het kost helemaal niets en dit is alleen maar mogelijk door Dorpsbelang Fochteloo waarvoor mijn hartelijke dank.

Ik zie jullie bij de koffie.

Lieve groet, **Roelie van Goor**

Verhaal geschreven door Jan van Rozen (1906-1993) 5^e generatie boer op Fochteloo. Hij heeft deze verhalen geschreven in de jaren tachtig van de 20^e eeuw.

Het Fochteloërveen

Dan hadden we hier nog het Fochteloërveen. Het hoogveen, zo'n 50 HA dat in het veengebied ligt, is vandaag de dag uniek. Hoe lang bestaat Fochteloo, tenminste bewoond? Dat is zeker enige duizenden jaren. Er zijn vondsten gedaan, o.a. een stenen bijl die nog in het bezit is bij de kinderen en kleinkind van mijn zoon Hendrik. Dat moet dateren uit het Stenen Tijdperk. Maar er heeft altijd al belangstelling bestaan voor dit veengebied o.a. door het bouwen van een strafgesticht voor bedelaars en landlopers; later is het een gevangenis geworden. Maar ook de weermacht had belangstelling wat blijkt uit de kogelvanger die nog aanwezig is. Een groot deel is toen (eind 19^e eeuw) ontgonnen door de gestraften. Het kreeg de naam Veenhuizen. Maar ook een grote bekendheid kreeg het door het afgraven van het veen om er turf en baggel van te maken wat gebruikt werd als brandstof. Voor het maken van waterputten werd ook turf gebruikt. Ook de boeren gebruikten het in de koestallen en in de varkenshokken; dat was van dat losse veen dat wij "bolster" noemden. Het moet vroeger een enorm groot gebied zijn geweest, maar het is zo langzamerhand afgebrokkeld en ontgonnen tot landbouwgrond. Om het veengebied zijn hier en daar van die zandkoppen en er lopen ook enkele midden door en daar was het meer bosrijk. Geweldige bomen moeten er gestaan hebben, dat bleek bij het ontginnen van de grond, waar stobben in zaten waar je een wagen op kon zwaaien. Ook vond je er nog complete bomen die van west naar oost lagen en die zeker met een westerstorm omgewaaid zijn. Ook zo'n zandrug lag er in Fochteloo en daar werden de meeste oudheden gevonden.

We moeten het verbouwen van boekweit niet vergeten! Veenboekweit leverde in die tijd nogal wat geld op en dat was in die tijd heel wat waard, omdat de meeste producten in het bedrijf bleven om opgevoerd te worden. Voor dat boekweit bestond er zelfs een markt in Oosterwolde en vandaar doorgevoerd naar Gorredijk. De akkers in het veen waar het verbouwd werd zijn er nog te vinden.

Het Drentse heideschaap was in hoofdzaak verdwenen, maar de schaapskooien waren nog wel aanwezig in 1913-1914. De herder heb ik nog wel gekend, dat was Egbert de Scheper. In de winter was hij baanveger op de ijsbaan en op de vaart. Dan werd er een cent of een halve stuiver op het ijs gegooid. Maar o wee als je niets gaf, dan kreeg je de bezem voor de voeten.

Eerlijk: er zijn zorgen in Fochteloo

Donderdagavond 15 december kwam het bestuur van Dorpsbelang Fochteloo met haar leden bijeen in het dorps huis Et Legien. Voor Fochteloo stonden er twee heel belangrijke punten op de agenda: het toekomstig beheer van het Dorps huis en in welke vorm kan de Dorpskrant in de toekomst verschijnen. Dorps huis en Dorpskrant vormen het hart van de dorps samenleving nadat destijds de school verdween. Natuurlijk is het ook bijzonder dat Fochteloo een IJclub en een voetbalclub heeft, die laatste heeft dit jaar geweldige resultaten behaald. Het Nederlands Elftal en de ploeg uit Marokko zijn er jaloers op, dat verzeker ik u. En dan is er het centrum voor prentkunst van de Stichting Nobilis dat niet eerder zoveel bezoekers in een jaar te verwerken kreeg als in 2022 en waar ondertussen ruim 390 Vrienden de schouders onder zetten.

In Fochteloo vormen de bewoners van 125 huizen de basis van de dorps samenleving. Voor zover ik daar door mijn vroegere dagelijkse werk en door mijn raadslidmaatschap zicht op heb, is Fochteloo altijd een heel actief dorp geweest met een rijk verenigingsleven, waar mensen graag wonen en als het kan ook werken. Veel mensen kennen elkaar, maar vroeger kende iedereen alle inwoners van het dorp. Dat had te maken met de zogenaamde burenplichten. Bij het overlijden van een inwoner moesten de burens aan weerszijden bijstand verlenen. In de eerste plaats was dat het zogenaamde 'ofleggen', dat wil zeggen het wassen, verzorgen en kisten van het stoffelijk overschot en in de tweede plaats 'et leed anzeggen'. De buurt moest op de hoogte worden gebracht van het overlijden en van de dag en het tijdstip van de begrafenis en de klok moest geluid. Maar ook bij ziekte, bij geboorte en bij werk op de boerderij sprongen burens vaak bij. Er was de traditie van 'et aovendpraoten'. Het over-en-weer afleggen van visites waarbij na de koffie en thee met lekkers iets sterkers op tafel kwam, terwijl er ook goede sigaren werden aangeboden. De keerzijde van al dit zorgen voor elkaar was misschien wel dat iedereen ook alles wist van iedereen. En dat men snel een oordeel had over de ander. Tegenwoordig noem je dat sociale controle.

Er was nog een belangrijk gegeven. Het dorp was opgedeeld in een aantal buurten (iets groter dan de huidige buurtverenigingen) en de buurt vergaderde een keer per jaar. Dan was je verplicht om te komen. Kwam je niet dan betaalde je een boete van een kwartje. De vergadering werd 's avonds gehouden, dus dat moest 'bi'j lochtmaone' vanwege het ontbreken van straatverlichting.

We hoeven niet terug naar vroeger. Nieuwe bewoners kiezen vaak voor de kleine dorpen vanwege de rust en de ruimte van het buitengebied, maar toch is het ook heel leuk dat je deel uitmaakt van een kleine dorps samenleving. In Fochteloo ben je onmiddellijk welkom, je hoort er direct bij als je er komt wonen, als je dat wilt. In grote dorpen en steden onderhoud je contact met je familie, je vrienden en je naaste burens, maar woon je in Fochteloo dan kun je ook verbinding maken met het dorp. Het dorp wil ook verbinding maken met jou. Nog steeds, ook anno 2023. In een tijd waarin het soms lijkt dat mensen zich door hun drukke leven eerder terugtrekken dan dat ze genieten van wat een dorps samenleving te bieden heeft.

In Fochteloo is de bereidheid tot vrijwilligerswerk groot. Dat was altijd al zo, maar dat is nog zo. Toen we als Stichting Nobilis ons vestigden in de voormalige school heb ik mij de ogen uitgekeken wat er allemaal aan werkzaamheden in en om het dorps huis werd verricht om het dorps huis te verfraaien maar vooral ook energiezuinig te maken. Er is geen voetbalvereniging in onze gemeente die zoveel reclameborden langs het veld heeft en waar het veld er zo verzorgd bij ligt.

Ook het beheer van het dorps huis kan altijd rekenen op vrijwilligers, alleen ontstaat er nu een probleem doordat er per 1 januari 2023 geen beheerster of beheerder meer is. Grietje van Weperen heeft anderhalf jaar geleden aangegeven dat ze ging stoppen. Voor haar was er een team van drie mensen die de beheerstaken verdeelden. Dat kan ook een oplossing zijn. Maar zonder beheer is een exploitatie niet mogelijk in mijn ogen. Er moet toezicht zijn, er moeten zaken gecoördineerd worden. Daar zonder gaat het niet. Het bestuur van Dorpsbelang heeft allerlei mogelijkheden onderzocht, maar geen oplossing gevonden. Zelfs oplossingen buiten Fochteloo. Ook niet in de vergadering van 15 december. Er is alleen een belastingvrije vrijwilligersvergoeding mogelijk.

Het Dorps huis is de plek waar de mensen van het dorp samen komen, waar het dorp zijn activiteiten organiseert. Het zou toch eeuwig zonde zijn als een gezonde exploitatie niet meer mogelijk is. Nu maken nog allerlei andere mensen en organisaties gebruik van het Dorps huis en dat levert geld op, dat nodig is om financieel gezond te blijven.

En ja, als de gebruikersgroepen ontevreden worden vanwege het ontbreken van een goed beheer en daardoor het dorps huis de rug toekeren, dan komen we in een neerwaartse spiraal. U begrijpt al waar ik naar toe wil. **Een oproep! Een oproep om mee te denken met het bestuur van Dorpsbelang Fochteloo en suggesties te geven voor een mogelijke oplossing van de problemen, die anders zeker zullen ontstaan. Als u niet in de gelegenheid bent zelf actief mee te helpen, dan kan het wel zo zijn dat u misschien namen weet van mensen, die daar wellicht wel geschikt voor zouden zijn.**

Donderdag 15 december is in de vergadering besloten dat de Dorpskrant doorgaat in de huidige vorm, misschien een nummer minder per jaar. Dat is een belangrijk besluit, ook al wordt de website van Dorpsbelang geactiveerd. De Dorpskrant wordt huis-aan-huis bezorgd. Ook bij mensen die zich nog niet hebben aangesloten bij Dorpsbelang Fochteloo. Misschien is het nu wel het moment om toch lid te worden van Dorpsbelang Fochteloo of jaarlijks een vrijwillige financiële bijdrage te geven. U begrijpt dat Dorpsbelang kosten moet maken om de Dorpskrant bij u thuis in de brievenbus te krijgen.

Al woon ik niet Fochteloo, ik durf te zeggen: Fochteloo is een prachtig dorp, een dorp waarin talrijke vrijwilligers de schouders eronder zetten. Voor mij persoonlijk het meest dierbare dorp. Sinds maart 2014 werk ik vrijwillig bij Nobilis. De verstandhouding met Dorpsbelang, Dorps huis en Dorpskrant is voortreffelijk. Op 17 december heeft Nobilis Grietje van Weperen uitgezwaaid en met een bos bloemen bedankt en haar toegesproken. De samenwerking met haar en met iedereen van het Dorps huis was voortreffelijk en u begrijpt wij willen die samenwerking heel graag voortzetten. Daar is uw hulp bij nodig.

Laat blijken dat u blij bent met het feit dat u in Fochteloo woont, Fochteloo verdient dat en u verdient dat ook!

Pieter Jonker

Onlangs plaatsten we in enkele afleveringen het levensverhaal van

Berendina Oost (1911-2006) die haar jeugdijaren doorbracht in Fochteloo.

Op 29 aug. 2002 bracht ze met haar zoon een bezoek aan ons dorp waarbij ze o.a. de voormalige school bekeek. Later stuurde ik haar enkele foto's uit het fotoalbum van Meester Kraan uit 1933.

Haar zoon reageerde dat ze zich nog wel enkele namen herinnerde van klasgenoten en gaf enkele van deze namen door.

Dat was prettig want tot dan toe konden we op dorpsreünies etc. maar een klein aantal leerlingen op deze foto's 'identificeren'.

Deze foto is dus uniek in die zin dat het (tot nu toe) de enige schoolfoto is uit die tijd met een redelijk compleet overzicht van namen. Volgens Berendina moet de foto genomen zijn in de zomer van 1917.

De gegevens konden aangevuld worden met namen doorgegeven door Martje Betten in de Leeuwarder Courant in 1982. Deze staat zelf ook op de foto.

Bovenste rij:

Grietje Oost, Berendina Oost, Grietje Kiers, Hendrik Kiers, Wietske ?, Sjoukje Langhout, Bart Langhout, Jan Alberts Piekeboer, Sipke (L.L.?) Betten, Ydigje Wesstra.

Middelste rij:

Froukje Kraan, Juf Zuiderbaan, Fetje (Fetty) Sikkema, Pietje Knol, Klaasje Hofstra, Willempje Langhout, Rensje Piekeboer, Albert Kromkamp, Hylke (Ylke) Kromkamp, Johannes Oost, Anna Betten, Martje Betten, Meester Kraan

Voorste rij:

Jansje Knol, Tjeerd Langhout (Bart?), Sierd Westra, Roel Westra, Klaas Kraan, Jan Kraan.

Reacties / aanvullingen zijn welkom.

Warmtekamer

Er kunnen nieuwe woorden aangeleverd worden voor de Dikke van Dale 2022. Ik heb er zo al drie, energiearmoede, energieplafond en warmtekamer.

Warmtekamer vind ik het meest gezellig klinken, een kamer waar het warm is, wie wil dat nou niet.

Het plan is om in iedere gemeente zo een kamer te hebben waar je tijdelijk even kunt opwarmen. Met de thermostaat thuis een graadje lager komen deze kamers goed van pas.

In de gemeente Ooststellingwerf zouden deze kamers in de grotere dorpen al aanwezig moeten zijn. Te denken valt aan de bibliotheek, inclusief kranten en koffie/thee, de wachtkamer van het gemeentehuis en een keer in de maand het bijwonen van een gemeenteraadsvergadering, ook inclusief koffie/thee en nadien een glas van het een of ander. De diverse winkels waar je enige tijd kunt rondlopen, de kantine van het zwembad/sporthal, daar wordt het nuttigen van een te betalen consumptie dan wel weer op prijs gesteld.

Op de Fochtel hebben we ook een aantal van dat soort panden waar we zouden kunnen opwarmen. Echter op dit moment niet. Het dorps huis heeft een vraagstuk met het beheer van et Legien, als daar niet in wordt voorzien, blijft het dorps huis dicht. Museum voor prentkunst Nobilis heeft de deuren tot half maart gesloten, daar kunnen we nu ook niet opwarmen.

Wat blijft er dan over op de Fochtel??

Fietsend door het dorp valt me op dat de weiden leeg zijn, de koeien staan op stal en warmen zich aan en met elkaar.

Eureka!!!!

Daar kunnen we naar toe, daar valt op te warmen.

Gelukkig hebben we op de Fochtel verschillende boerderijen met koeienstallen. Deze stallen staan vol met warme zwarte/witte en roodbonte koeienlijven waar we aan op kunnen warmen. Het lijkt daar zo warm te zijn dat overdag de deuren open kunnen om door te luchten.

Ik stel me voor hoe je daar kunt komen opwarmen. Ergens tussen de warme lijven staan wat tafeltjes met stoelen eromheen, misschien ligt er op tafel nog een oude Onze boerderij waarin je wat kunt bladeren. Een glas melk is natuurlijk niet bij de prijs in maar valt uit de tap tegen betaling te verkrijgen.

In de kalverhokken kunnen we misschien de armen om de kleine lijven slaan, ons hoofd tegen de hals van het kalf vleien en ons verliezen aan de warmte van het kalverlijf.

Voorwaarde voor entree in deze warmte kamer is een liefde voor koeien hebben, zoniet dan kun je er geen gebruik van maken.

Ook zul je het moeten nemen zo het is; er zijn uitwerpselen en geuren die er zijn en erbij horen.

Een enorme rijkdom hebben we hier, waar we ons in kunnen koesteren en aan warmen. Ik las zelfs dat er boerderijen zijn die zoveel warmwater opwekken dat je daar gratis kunt douchen, maar dat was dan weer bij een boerderij in de randstad, dat hebben we hier dan weer niet.

Het komt wel goed met ons en de warmte op de Fochtel.

VRIENDENMIDDAG 2022 BIJ STICHTING NOBILIS

centrum voor prentkunst

Zaterdagmiddag 10 december jongstleden werd in Fochteloo in aanwezigheid van bijna honderd vrienden de vriendenmiddag van de Stichting Nobilis, Centrum voor prentkunst, gehouden. Het aantal vrienden groeide dit jaar enorm, en staat inmiddels op ruim 390.

Kort geleden ontvingen de vrienden de vriendenprent 2022, dit jaar gemaakt door Manuel Kurpershoek. Andersom is de stichting blij met de steun, zeker in deze tijd van inflatie en hogere energielasten die ook het centrum voor prentkunst parten spelen.

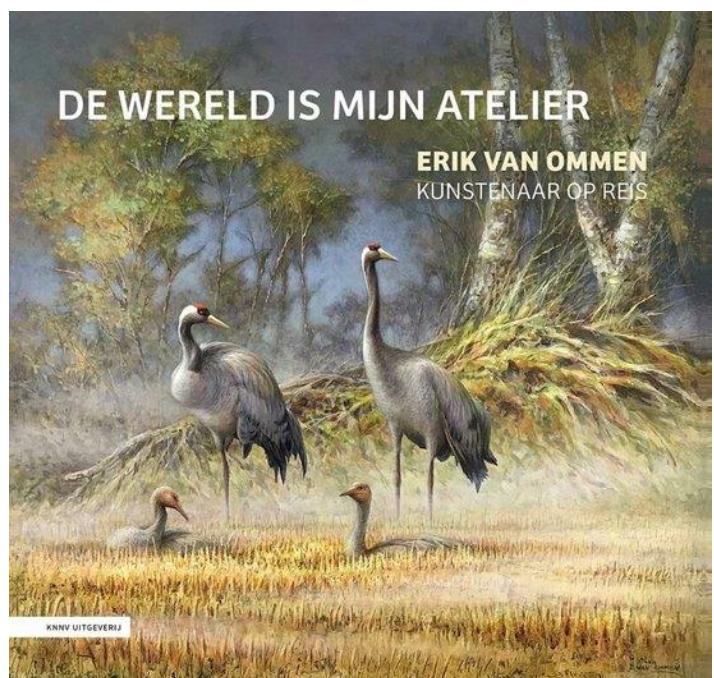
Kunstenaar Erik van Ommen hield voor de vrienden een lezing over zijn inmiddels vijftigjarig kunstenaarschap, met humor verteld. Al meer dan dertig boeken verschenen van zijn hand. De passie voor vogels staat in zijn werk centraal, maar ook andere dieren figureren daarin.

Door korte filmpjes maakte hij zijn werkwijze duidelijk. Hoe hij met een telescoop vogels

bestudeert en door zijn grote ervaring soms in een heel korte tijd vastlegt in inkt, potlood of aquarel. In het atelier gebruikt hij schetsen om verder uit te werken onder meer in olieverf, of in een ets of reductiehoutsnede.

De vogels brengen hem de hele wereld over en in alle seizoenen, van Afrika tot de Noordpool, tot het Fochtelooërveen, waar hij mooie beelden van toonde.

Zijn routes zijn mede bepaald door de vogeltrek die Van Ommen volgde en in verschillende continenten bracht. In Japan en op Spitsbergen is hij 'artist in residence' geweest, door hem zelf vertaald in kunstenaar op een plekje. Zijn laatste boek '*De wereld is mijn atelier*' geeft een weerslag van deze bijzondere, letterlijke wereldkunstenaar.

Het centrum voor prentkunst heeft eerder al een Nobiliscadier van hem uitgegeven, waarin de reductiehoutsnede aan de hand van afbeeldingen is vastgelegd. Het werk van Van Ommen is goed vertegenwoordigd in de collectie. Voorafgaand aan de lezing schetste stichtingsvoorzitter Peter O. Gerrits de succesvolle activiteiten in het jaar 2022. De tentoonstellingen hebben dit jaar al meer dan 3000 bezoekers naar Fochteloo gebracht.

De zomertentoonstelling over Jeanne Bieruma Oosting (1898-1994) was een samenwerkingsverband met vier andere musea verspreid over het land en dat bracht veel nieuwe bezoekers voor een eerste kennismaking over de drempel van het centrum. De reacties waren alom positief. En ook was er verbazing en verrassing dat de grote tentoonstelling van Bieruma Oosting en het werk van haar vrienden en collega's, geheel uit het eigen bezit kon worden samengesteld en 'hier' kon worden gehouden, wat vaak bedoeld was als 'niet in de Randstad'. Ook waren er in 2022 tentoonstellingen van Peter Lazarov, Antje Veldstra en Tom Thijsse.

Er verschenen dit jaar drie boeken: over Bieruma Oosting en haar kring, prentenmaker Tom Thijsse en Herman Gordijn Grafiek en een Nobilis-cahier over het werk van Antje Veldstra.

Voor 2023 staan hoofd-tentoonstellingen gepland van Wendelien Schönfeld, Gea Karhof, Joanna Quispel en Claudia van de Leur. Tegelijkertijd zullen er kleinere tentoonstellingen zijn van o.a. Nico Bulder.

De laatste tentoonstelling van 2022 van Herman Gordijn - Groot in grafiek – is inmiddels afgelopen. De partner van Gordijn noemt het de grootste grafiek-tentoonstelling ooit van het werk van Gordijn met daarbij werk dat nooit eerder op een tentoonstelling te zien is geweest. Daaronder een tot nu toe onbekend portret van een jonge koningin Beatrix.

Alleen voor groepen op afspraak gaan de deuren open tijdens de winterstop. Maar ook voor een deel van de vrijwilligers die meerdere dagen per week actief zijn voor de stichting en blijven komen tijdens deze periode. Er wordt ook dan hard gewerkt aan bijvoorbeeld de collectieregistratie, administratie en allerlei andere werkzaamheden.

Vanaf **zondag 19 maart 2023** gaan de deuren weer open voor bezoekers. Vanaf dan zijn ook de, bijna dertig!, vrijwilligers allemaal weer actief voor de inmiddels landelijk bekende Stichting Nobilis, Centrum voor prentkunst te Fochteloo.

Zowel het boek als het cahier over Erik van Ommen zijn werk zijn te koop bij de Stichting. Tijdens de winterstop via de website, daarna ook weer tijdens de bezoeken.

Openingstijden van donderdag tot en met zondag van 13.30 – 16.30 uur, de toegang is gratis.

Website: **www.stichtingnobilis.nl**

Facebookpagina: **www.facebook.com/StichtingNobilis/**

Wie wonen er in Fochteloo en omgeving?

Nelle Raaphorst

Janny en Reinder Jansen

Ze wonen al 24 jaar op het Zuideinde tegenover de ijsbaan. In de voortuin ligt een hele grote bult stenen. Niet zomaar neergegoot. Nee, ze zijn stuk voor stuk door Reinder gevonden, opgeraapt, bekeken, meegenomen en zorgvuldig neergelegd. Hij is gefascineerd door de reis die stenen maken en kan over elke steen vertellen waar hij vandaan komt en wat voor soort het is. 'Nederland is gewoon de aangespoelde puinbult van Europa'.

Ze hebben het huis gekocht in de 'gulden-tijd.' Ze wonen met plezier in een prachtige omgeving in een leuk en gezellig dorp. Janny is inmiddels gepensioneerd, de kinderen zijn de deur uit. Het is genieten als ze op de kleinkinderen mogen passen. Daarnaast fietsen en lezen ze veel en hebben graag een boek in hun handen.

Maar zo rustig en gesetteld als ze nu zijn is hun leven samen niet begonnen.

Beide zijn opgegroeid in Oosterwolde. Reinder als een van de kinderen van bakker Jansen. De bakkerszaak bij de brug is nu een chocolaterie. Hij ging eerst naar de basisschool op de Weemeweg aan de andere kant van de vaart. Hij heeft de vaart echt als een scheiding in zijn leven ervaren toen hij naar de nieuwe school aan de Buttingasingel ging.

Zijn ouders behoorden tot de middenstand, een warm gezin, maar niet erg ruimdenkend. Naar het tv-programma 'Zo was het toevallig ook nog eens een keer' mocht niet gekeken worden. Reinder hoorde er op school over en zat bij de tweede uitzending bij de burens te kijken. Dat sloeg in als een bom, zowel de weigering van zijn ouders als de inhoud van het programma.

Janny groeide op aan de Snellingerdijk in een arbeidersgezin. Haar ouders waren ruimer van opvatting maar ze werd erg kort gehouden. Haar ouders wilden het goede voor haar maar keken niet naar wat Janny zelf wilde. Ze 'ging' op 6 jarige leeftijd op accordeon les. Jaren later kreeg ze een splinternieuwe accordeon. Ze wilde in het voortgezet onderwijs stoppen met de lessen wat haar wel een schuldgevoel gaf omdat haar ouders lang voor een nieuwe accordeon hadden gespaard. Reinder herinnert zich haar nog wel. 'Ik zag haar fietsen met die accordeon achterop, dat ding was groter dan Janny zelf.'

Na de basisschool gingen beiden naar de (m)ulo aan de Buttingasingel. Daar zag Reinder haar voor het eerst. Hij was de klas uitgestuurd en zag op de gang een klein 12 jarig meisje met hele mooie blonde krullen. Ze was er ook uitgestuurd! Ze zag hem ook wel maar op 14 jarige leeftijd gebeurt er niet zo veel. Pas 4 jaar later kregen ze verkering.

Janny werkte op kantoor maar kon haar energie niet kwijt. Ze is een doener en dat zittende, administratieve werk beviel haar niet zo goed. Reinder had meerdere baantjes maar werkte lange tijd bij een dakdekkersbedrijf.

Hij woonde in een oude boerderij in Appelscha met een aantal andere jongens. Bij Harm Hulst in het café bij de brug in Appelscha, waar hij heen moest om te kunnen bellen, hoorde hij hoe de goegemeente over hen dacht. Ze spraken schande van die commune. Hij hoorde daar verhalen over wat ze daar allemaal uithaalde, verhalen waar hij zelf helemaal niets van wist.

Janny werd thuis erg kort gehouden. Ze hoefde er thuis niet mee aan te komen dat ze verkering had. Toen ze vroeg of ze met Reinder naar de film mocht kreeg ze een dikke 'Nee.'

Dat vroeg om maatregelen! Ze besloten weg te lopen! Janny zegde, zonder dat haar ouders het wisten, haar baan op en vroeg of ze haar laatste maandsalaris contant kon krijgen.

Kort daarna zaten ze samen op de Dam waar ze met al die andere hippies door de gemeentelijke schoonmaakploeg weggespoten werden. Het slapen in een park en het werk dat ze zochten in Eindhoven werkte niet zoals ze gedacht hadden. 'Het was een vlucht en we hadden het niet echt goed voorbereid.'

Na 10 dagen belde Janny naar huis. Haar ouders waren erg overstuur, ziek zelfs. Janny en Reinder besloten terug naar huis te gaan. Ze verliet daarna al snel haar ouderlijke woning, ging als leerling ziekenverzorgende werken in het verpleeghuis in Wolvega en woonde intern. Intussen was de verkering uitgeraakt.

Ze hebben elkaar echter nooit uit het oog verloren, als ze elkaar weer eens tegen kwamen in de koffiebar en later in Het Open Huis in Oosterwolde was het meteen van: 'spring maar achterop.'

Janny woonde inmiddels in Groningen en deed de opleiding tot A-verpleegkundige. Reinder kondigde aan dat hij wel eens langs zou komen. Hij kwam, bleef en is nooit meer weggegaan!

Janny was lang op zoek geweest naar warmte en liefde en vond dat bij Reinder. Twee jaar lang woonden ze in een studentenflat, trokken op met de andere studenten, kookten samen, gingen naar de film en de kroeg. Janny werkte en studeerde, Reinder deed een omscholing tot timmerman. Het leven was goed.

Na 2 jaar, ze deed eindexamen, bleek ze zwanger te zijn. Geweldig! Maar ze wilden geen kinderen in de stad grootbrengen. Zo kwamen ze terecht in een heel klein boerderijtje op Lage Duurswoude. 'Met enige moeite kon je zo in de dakgoot pissen' zegt Reinder. Het lag vlak bij 'het meertje.' In die jaren werden daar grote feesten gegeven. Midzomerfeesten en zo maar spontane feesten. (We moeten elkaar daar zeker gezien hebben, ik herinner me die geweldige feesten ook!)

Ze hebben drie kinderen gekregen die alle drie totaal van elkaar verschillen.

Toen de oudste naar de basisschool kon en de jongste nog een baby was werd het moeilijk om op de fiets de provinciale weg over te steken om ze naar school te brengen. Janny wilde liever verhuizen naar Oosterwolde en Reinder ging met pijn in zijn hart erin mee.

Reinder zat zonder werk, Janny ging als invalkracht werken als verpleegkundige op de ambulance van Aldershof.

Toen hebben ze samen de keuze gemaakt om de rollen om te draaien.

Reinder bleef thuis met de zorg voor de kinderen en het huishouden.

Janny had een volledige baan als verpleegkundige in het ziekenhuis Nij Smellinghe in Drachten.

Ze hebben geen moment spijt gehad! Het was voor beiden het beste. Het gaf Reinder meer vrijheid en Janny kon door de stabiele thuisbasis cursussen en opleidingen volgen. Ze werkte lange tijd als coördinator op de verpleegafdeling Longziekten en de laatste jaren tot haar pensioen als seniorverpleegkundige.

Haar afscheid was een groot 'flower power hippie' feest.

In die werkzame jaren is ze jarenlang de dorpsverslaggever geweest voor de Fodovoni en de Nieuwe Ooststellingwerper. Daarnaast was ze vrijwilliger voor de bardienst bij de voetbal. Reinder zat 20 jaar in het bestuur van de IJclub en had veel plezier bij de maandagschoonmaakclub in Et legien. Hij luistert heel veel muziek, heeft wel 20 meter aan Lp's, tuiniert graag en ze zitten allebei het liefst op de fiets. 'Gewoon genieten van ons pensioen.

We hebben het vrijwilligerswerk altijd met plezier gedaan maar doen het nu rustiger aan. We laten het graag over aan de jongere garde.

